

kommandojoukkoja, jotka tulevat laskuvarjoilla. Tavoitteena on ollut hauska ja viihdyttävä katsomiskokemus – mielenkiinnolla odottaa, miten idea toimii käytännössä.

Kuitenkin painokkaampi tuominen on Richard Straussin *Elektra*, joka saa ensiillan Cesarean ensimmäisillä musiikkijuhlilla ensi kesäkuussa. Juhlat pidetään 2000 vuotta vanhassa amfiteatterissa meren rannalla. Ohjaus on suunniteltu myös Olavinlinna silmälläpitäen. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun ooppera tekee Straussin teoksen Israelissa.

Lemmenjuoma nähdään Olavinlinnassa Savonlinnan oopperajuhlilla neljä kertaa ja *Elektra* kaksi kertaa. Molemmat johtaa Israelin uuden oopperan taiteellinen johtaja **Asher Fisch**. Vastavuoroisesti Savonlinnan *Kohtalon voima* nähdään kesällä 2002 Cesarean oopperajuhlilla.

Kesän 2000 uutuuksiin kuuluu myös Olavinlinnan uusi katsomo, joka lupaa katsomisnautinnosta entistä mukavamman myös katsomon puolelle.

... JA BAYREUTHISSA

Kulttuurimittarin erityisen suosion kohteena on jo useana vuonna ollut pelkästään Wagnerin oopperoille omistetut Bayreuthin musiikkijuhlat. Tänä kesänä kiinnostus on tavallistakin suurempi, sillä nyt on vuorossa jälleen uusi *Ringin* kokonaisproduktio. Bayreuth on ainoita oopperataloja maailmassa, jossa *Ring* valmistetaan kerralla kokonaisuutena esityskuntoon. Noin viiden vuoden välein luodaan uusi kokonaisnäkemys, joka usein on ohjannut muita Wagner-ohjauksia vuosikausia. Kun edellinen Bayreuthin *Ring* oli ohjauksen ja lavastuksen osalta pääosin pettymys eikä esitys kypsinyt edes vuosien myötä, ovat odotukset tällä kertaa korkealla.

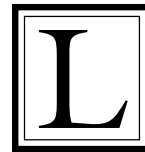
Uuden *Ringin* ohjauksesta vastaa **Jürgen Flimm** ja lavastuksesta **Erich Wonder** (mm. **Müllerin** *Tristan ja Isolde*) sekä musiikillisesta johdosta **Giuseppe Sinopoli**. Keskeisissä tehtävissä esiintyvät **Alan Titus** (Wotan), **Gabriele Schnaut** (Brünnhilde), **Wolfgang Schmidt** (Siegfried), **Günther von Kannen** (Alberich), **Michael Howard** (Mime), **John Tomlinson** (Hagen) ja **Violeta Urmana** (Waltraute). Suurimman kohun ja kiinnostuksen kohteena on Valkyysia, jossa laulavat **Plácido Domingo** Siegmundina sekä **Waltraud Meier** Sieglindena. Internetissä *Valkyyrian* lipuista pyydetään jopa 15 000 Suomen markkaa. Suomalaiset laulajat ovat hyvin esillä Bayreuthissa, sillä ensi kesänä siellä laulavat **Johann Tilli**

(Fasolt), **Laura Nykänen** (Flosshilde) sekä **Jyrki Korhonen** *Mestarilaulajien* Hans Folzina.

Ringin lisäksi Bayreuthin ohjelmistossa ovat *Nürnbergin mestarilaulajat*, *Parsifal* sekä viime vuoden suurmenestys, **Keith Warnerin** ohjaama ja **Antonio Pappanon** johtama *Lohengrin*.

UUSILLE URILLE?

Jokaisen lehden tarkoitus on herättää keskustelua. Ainakin sen tehtävän kulttuurimittari on täyttänyt. Kuitenkin aika aikaa kutakin. Nyt Maankäytön päätoimittajan vaihtuessa on sopiva aika arvioida lehden sisältöä ja linjaa uudelleen sekä päättää Kulttuurimittarin tarpeellinen Suomen ja maailman kulttuuri-metropoleissa. On aika avata palsta vaikkapa metsästys- ja kalastusmittarille. Montako kiloa muikkua onnistuit saalistamaan viime viikolla?

okakuinen aamuhämärä peittää laajan suon. Puuton satojen hehtaarien neva on hiljainen. Äännetömyys on rikkumaton. Hämärän varjot vaihtelevat mättäittäin. Hiljaisuus on pelottavaa. Nevan keskellä kakkärämäntysaari tarjoaa suojan. Niin kuin se on tehnyt jo melkein kolmekymmentä vuotta. Se kutsuu vuosi vuoden jälkeen. Milloin lyhyemmän, milloin pitemmän matkan takaa.

Istun repulleni. On aika odottaa. Kuinka kauan? En tiedä. Tiedän suunnan, johon katse on kiinnitettävä. Sieltä ne tulevat aina. Oli kuulas pakkasaamu, satoi tai tuuli. Mutta sieltä ne tulevat, lienevät tulleet vuosisatoja. Vain suo osaa kertoa kuinka kauan näin on ollut. Ja miksi. On odotettava. Maltettava. Kuunneltava hiljaisuutta. Ja oltava valmiina.

Hämärä on pitkä lokakuussa. Päivän valkeneminen kestää. Ei tullut kuulasta pakkasaamaa kuten toivoin. Myönnän sen olevan harvinaista. Auringon ensimmäiset pitkät säteet aavalla nevalle sykähdytävät aina. En koe sitä tänään. On pilvistä. Tuuletona. Hyvän näinkin, kun ei sada. Saanhan olla täällä jälleen. Kaivan repusta termospullon. Kuuma kahvi levittää lämpöään vartaloon. Suljen repun. Sivutaskusta pullottaa vanha käyrävarsi. Tikut ja kessut ovat tallessa. Vuoteen en ole niihin koskenut. On ladattava piippu. Sytytän ja kirvelevä savu maistuu tutulta. Se maistuu eränkäynniltä.

Olen valmis. Kivääri nojaa vieressä olevan männyn runkoon. Mänty on yhä käykryisempi. Ammuin sen latvan poikki kaksikymmentä vuotta sitten. Harmaa istui silloin siinä ja laukaus katkoi myös latvan. Luonto on kasvattanut poikaokasasta uuden latvan. Ei tullut sahapuuta tästä männystä. Haulikko lepää poikittain reisilläni. Katson itään ja odotan.

Entisaikaan eläminen täällä pohjan perillä otti lujille. Viljelemätön karu maa, jää, lumi ja kylmyys pitivät esisämme liikkeellä. Muuten ei jokapäiväinen leipä irronnut. Mutta liikkua he osasivat. Laajat, mittaamattomat havumetsät ja lukemattomat järvet antoivat riistaa ja kalaa. Pyyttäjiä oli silloin harvassa. Erämaat pystyivät kasvattamaan uutta eloa pyydystetyn tilalle. Vaikka kala oli tärkeä, niin metsä oli vieläkin tärkeämpi. Sieltä sai ruuaksi lihaa ja suojaksi lämpimiä turkiksia. Pärjättiin kylmän talven yli. Kun kauppayhteydet avautui, turkikset olivat kysyttyä tavaraa sekä lännessä että Novgorodissa.

on jäänyt pysyvästi karttanimistöön.

Vähitellen myös maaperä alkoi antaa elantoa Suomenmaalla. Kaskiviljelys valtasit alaa, karjaakin hankittiin. Tervan merkitys talouden tukijana oli huomattava, etenkin 1600-luvulla. Mutta kauan säilyi eränkäynti merkittävänä leivän jatkkeena. Vielä niinkin myöhään kuin 1940-luvulla ja 1950-luvun alkupuolella oravannahoilla hankittiin tuntuja sivutu-
loja. Met-

Piirros: Thomas Bewick, Teeri (n. 1797).

epäonnistumiselle.

Vasemmalta selän takaa kuuluu terävä suhahdus. Tiedustelija on tullut. On ilmeisesti jonkun kelon oksalla. Nyt on maltettava. Pääjoukko on vielä tulematta. Mistä tiedustelija tuli? En nähnyt. Hengitys kiihtyy. Mitään ei tapahdu kymmeneen minuuttiin. Tiedustelija on hiljaa. Lähtikö se, näkikö se minut? Tuskin. Harmaa aamu vaalenee hitaasti mutta varmasti. Nyt erotan siipien suhinaa. Mitä ihmettä? Ne kiertää nevan pohjoisreunaa pitkän. Niitä on paljon, todella paljon, kymmeniä. Menee yli sadan. Tällaista en ole nähnyt pariin kymmeneen vuoteen. Mutta kaukana lentävät minusta. Kukkojen mustat sulat kiiltävät. Laskeutuvat mättäille suon toiselle reunalle. Ei ole mahdollisuutta päästä paukulle. Käänny varovasti repullani. Laskeudun polvilleni ja ryömin saaren reunaan.

Kiikarin läpi erotan teeret selkeästi.

Terävä suhahdus säikäyttää minut uudesta. Olin tyystin unohtanut tieduste-

METSÄSTYSMITTARI PIIPUN VARRESSA

Loistokkaimmalta eräkaudelta 1200–1400-luvuilta ei liene kirjallisia muistiinpanoja. Vasta kun pellostä ja karjasta alettiin saada leivän jatketta, on tallella veroluettelot ja oikeustuomioita. Satakunnasta ja Hämeestä niitä löytyy jo 1500-luvulta.

Kylmän ilmaston ansiosta turkikset olivat erittäin hyvälaatuisia. Mutta turkiseläinten pyynti edellytti suuria erämaita ja pitkiä saalisretkiä. Pirkkalaiset kävivät jopa Tornion seudulla asti. Piti kulkea vesiteitä pitkin.

Muuallakin Suomessa metsästäjän alueet olivat väljät. Muinaisen kansanomaisen metsästysoikeuden mukaan pyyntipolut olivat metsämiesten omistuksessa. Paikoitellen ansareitit periytyivät isältä pojalle.

Hämeessä vakiintui erämaanautinnan nimeksi päiväkunta. Se tarkoitti polku-reittiä, jonka metsästäjä kerkesi kiertää päivässä läpi.

Satakunnassa ja paikoin Hämeessä erämaaomistusta ilmaistiin myös sanoilla miehenmaa ja miehenmetsä. Myös oravimetsä tarkoitti pyyntialuetta.

Erämaaomistukset olivat useimmiten pitkiä ja kapeita. Muutamain paikoin alue merkittiin puihin lyödyillä pilkoilla, joloin syntyi käsite pilkanmaa. Pilkanmaa

sästyksmaat alkoivat olla tarkasti rajattuja.

Eränkäynnin luonne muuttui elinkeinosta harrastukseksi. Vapaa-aikaa on ihmisellä enemmän. Vaikka Suomi on laaja-alainen maa, ei metsästysoikeus ole lainkaan liikaa. Päinvastoin. On olemassa suuri joukko metsästäjiä, joiden harrastusmahdollisuudet ovat vähäiset. Valtion maille he voivat saada lupia, mutta useimmiten metsästyksille karttuu silloin pitkä matka. Maanomistaja päättää, metsätetäänkö hänen maillaan vaiko ei. Useimmat maanomistajat ovat vuokranneet metsästysoikeuden jollekin seuralle.

Suomi on yhä erämiehen kannalta mainio maa. Tuhannet etelä- ja keskieuropalaiset tähyvät kadehtien luontomme tarjoamaa etua.

Säpsähdän ajatuksistani. Mikä oli se ääni? Joko tiedustelija on tullut. Hämäräryys on yhä syvä. Pinnistelen äärimmille katsettani. En näe mitään. Oliko se kelon suhahdus? Muistan huvittuneena, kuinka nuorena kuuntelin Mataran ukon suhahtelua suon toisella laidalla. En oppinut erottamaan sitä kukosta. Ukko oli erämies viimeisen päälle. Ukko ei istu enää tämän nevan reunalla. Olen istunut reilun tunnin. Vilkaisen kelloa. Tekisi mieli toinen kuppi kahvia. En uskalla ottaa. Se olisi varmin tae niiden tulolle. Ja omalle

lijan. Oikealla etuviistossa istuu se kelon oksalla, kuten aluksi olin arvellut. Liikkuu levottomasti oksalla. Matkaa olisi ehkä sata metriä. Siirrän varovasti kiväärin selästä käsiini. Viritän aseensa pelähten sen kuulevan lukkojen liikkeet. Saan hyvän tuen männyn rungosta. Linssin suojat varovasti pois. Kiikarin läpi näen selkeästi lyyrappyrstön. Ristikko löytää paikansa täkkälihaksen kohdalta. Sormi puristuu liipaisimen ympärillä ja laukaus kajahtaa.